

פרוטוקול קידום מעמד הילד 3-24

אילנית טייטו – מנהלת תחום סדרי דין, יו"ר וועדות תכנון טיפול בעבר יו"ר וועדות חוק פעוטות בסיכון.

ועדת תכנון טיפול והערכה הנה ועדה רב מקצועית שפועלת כדי לאבחן ולגבש תכנית ודרכי טיפול עבור ילדים ובני נוער בסיכון. מתקיימת עפ"י נהלי משרד הרווחה.

לוועדה מנדט לדון בקטינים – לידה עד גיל 18

לוועדה סמכויות להמליץ על טיפול בקהילה או על שילוב הילד במסגרת חוץ-ביתית (כגון פנימייה או אומנה), ובמקביל לתת כלים וסיוע להוריו.

התפיסה הרווחת היום – טיפול ושילוב בקהילה ולא להוציא ילדים מהבית.

מתאימים מעטפת טיפולית - מענה טיפולי לכל המשפחה.

להורה הביולוגי ולילד (בהתאם לגילו ומצבו) זכויות שונות הנגזרות מחקיקה – חוק זכויות הילד וחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות.

זכויות כגון: הכנה לקראת הדיון, קבלת הסברים ומידע, השתתפות בדיון, הסכמה או התנגדות להמלצות הוועדה – שותפות בגיבוש תוכנית הטיפול.

מטרות הוועדה –

לדון בדאגות העולות ביחס למצב הילדים, דאגה מצד ההורה או כל גורם אחר, עושים עבודה משותפת ושיח מעמיק להבין איפה הקשיים.

הערכת צרכים - להעריך את צרכי המשפחה ואת הכוחות במשפחה – איפה מסתדרים בכוחות עצמם ואיפה צריכים עזרה והכוונה.

אחרי הערכת צרכים, בוחנים חלופות לדרכי התערבות ולגבש תכנית טיפול מיטיבה לילד ולמשפחתו ומגבשים המלצות.

לאחר כחצי שנה נעשה מעקב אחר יישום המלצות הוועדה ובחינת רלוונטיות ההמלצות.

קיים מתח מובנה בין הזכות לפרטיות המשפחה לבין אחריות המדינה לקטינים – מגיעים למרחב האישי והפרטי שלהם.

הגישה כיום - מקומם הטבעי של ילדים הוא בחיק משפחתם, אך לצד זה יש להבטיח גידולם במשפחה מיטיבה וקבועה.

להורים חובות כלפי ילדיהם כפי שמעוגנים בחוק ובאמנת זכויות הילד – איסור על אלימות או הזנחה כלפיהם, לגדול בתנאים פיזיים ראויים, לא לגדול במקום עבירה.

התהליך בוועדה הוא טיפולי ולא משפטי ולכן השיח הוא טיפולי.

שיתוף ההורים והילדים כערך מרכזי תוך מתן זכות להיות שותפים בתהליכי קבלת החלטות הנוגעות לחייהם- חשיבה, תכנון ואחריות ליישום תכנית הטיפול.

הוועדה תתכנס כאשר מוצו כל האפשרויות האחרות, כמו כן, הוצאה חוץ ביתית ומרכזים חכמים מחייבים ועדה לתכנון טיפול, או לצורך מעקב אחר ילדים המסודרים בסידור חוץ ביתי.

כאשר יש התלבטות, צורך בחשיבה של צוות רב מקצועי, אי שיתוף פעולה של המשפחה ורצון לערב עו"ס לחוק הנוער, קטינים בסיכון גבוה הוועדה מתכנסת.

הרכב הוועדה :

חברים קבועים: יו"ר, מדר"צ, נציגי מע' חינוך: שפ"י, קב"ס, אחות טיפת חלב.

מוזמנים שקשורים לילד: עו"ס משפחה, הורים, ילדים מגיל 12, מורה/ יועצת, עו"ס פנימייה/אומנה, מלוות משפחה, אפוסטרופוס לדין במידה ומונה ע"י ביהמ"ש חייב להיות בוועדה והוא מייצג את הילד. עו"ד המתלווה להורים במסגרת הוועדה נחשב כידיד של המשפחה ולא כמייצג. יש לקבל את הסכמת שני הצדדים או לדון בנפרד. לא יתקיים דיון בוועדה ללא השתתפות הורים. במידה וההורים הוזמנו ולא הגיעו לוועדה, יש לתאם ועדה נוספת כשבועיים לאחר מכן ולזמנם שוב, במידה ושוב לא מגיעים, תתכנס הוועדה להמלצות.

חוק פעוטות בסיכון -

חוק פעוטות בסיכון (הזכות למעון יום) נחקק בשנת 2000.

החוק נועד להבטיח שכל תינוק/פעוט העונה למצבי הסיכון המנויים בחוק, יהיה זכאי למעון יום/משפחתון כדי למנוע הוצאה מהבית

החוק מתייחס לתינוקות ופעוטות בגילאי מעון יום (טרם חוק חינוך חובה) 3 חודשים עד 3 שנים.

מצבי הסיכון הקבועים בחוק:

- סעיף 3(1) לחוק: לפי דעתו של עובד סוציאלי ועל סמך חוות דעת רפואית הפעוט מוכה, או שצרכיו ההתפתחותיים אינם נענים עקב הזנחה מתמשכת;

הזנחה יכולה להיות אקטיבית (למשל מתן מזון לא מתאים) או הימנעות מלפעול (אי מתן טיפול תרופתי או אי סיפוק צורך אחר).

סוגי ההזנחה - הזנחה פיזית, הזנחה רפואית, הזנחה בטיחותית, הזנחה חינוכית, הזנחה רגשית.

הזנחה רגשית תיבחן ע"פ מספר ממדים של איכות הקשר ביחסי הורים-ילדים: רציפות הקשר הנפשי, היענות לצרכים, הצבת גבולות ועקביות, דחייה גלויה מצד ההורים.

- סעיף 3(2) לחוק: אחד מהורי הפעוט אינו מתפקד כראוי מחמת אלימות במשפחה, הפרעה נפשית, מחלת נפש, אלכוהוליזם, התמכרות לסמים, פיגור, נכות קשה, זנות, עבריינות או מחלה כרונית של אחד מבני המשפחה;

- סעיף 3(5) לחוק: הפעוט מעוכב התפתחות, על סמך אישור רופא ילדים בעל ניסיון בתחום התפתחות הילד או פסיכולוג התפתחותי וקיימות נסיבות משפחתיות בשלהן יש חשש ממשי להתפתחותו התקינה של הפעוט;

לגבי פעוט המעוכב התפתחותית צריך קביעת רופא מומחה

עלפני הוועדה העו"ס טרם יערוך הכרות עם המשפחה, ביקור בית, תצפית אינטראקציה הורה-ילד.

איסוף אינפורמציה מהסביבה/ גורמי מקצוע רלבנטיים של הפעוט ומשפחתו.

כתיבת חוות דעת/דוח סוציאלי שתוגש לוועדה.

מיועד לאמהות לא עובדות או עובדות בחלקיות משרה .

הילדים משולבים במעונות רגילים בעיר עם סמל מסגרת של משרד הרווחה .

ילד עם עיכוב התפתחותי ישולב במעון יום שיקומי – לא דרך החוק הזה.

הרב אמסילי – מברך על הוועדה, מציין את בני הנוער שהגיעו לוועדה בחופשת הקיץ, ידייק מול הציבור החרדי את הקריטריונים בחוק.